

INLEIDING

De bisschop van 's-Hertogenbosch wil de parochies stimuleren vorm te blijven geven aan de diaconale opdracht van de Kerk.

De diocesane Raad voor Diaconie heeft de taak deze intentie uit te werken in beleidssuggesties voor bisdom en parochies.

De voor u liggende brochure is hier een uitvloeisel van; concrete handreikingen voor parochies om aan de slag te gaan.

Parochies die de handschoen opnemen mogen rekenen op ondersteuning vanuit het bisdomkantoor. Deze ondersteuning kan alle gewenste vormen aannemen: van een vrijblijvend adviserend telefoontje tot een langdurige begeleiding van een groter diaconaal project.

Een brochure niet alleen om te lezen derhalve, maar vooral om te doen ...

*Een parochie
Heeft als opdracht
Christus zichtbaar maken en zijn Evangelie te verkondigen*

*Met name in de Eucharistie
Wordt een parochie Lichaam van Christus*

*Zij wordt voortdurend uitgenodigd
De dienende Christus present te stellen
In de wereld van vandaag
En in de maatschappij van alledag*

*In de naam van Christus
Moet zij
Opkomen voor de mens als beeld van God
En de waardigheid van iedere mens beschermen*

*Met de liefde van Christus moet zij
Metterdaad onrecht bestrijden
En meewerken
Aan een menswaardig bestaan voor iedereen
En aan een rechtvaardige samenleving*

WERKEN VAN BARMHARTIGHEID

In de diaconie verwerkelijkt een parochie wat zij viert en wordt in de Eucharistie; dat zij Lichaam van Christus is in de samenleving van vandaag. Deze diaconie heeft in de traditie van de Kerk van oudsher vorm gekregen in het doen van de werken van barmhartigheid.

De werken van barmhartigheid vinden hun oorsprong in Jezus' uitspraken in Mt.25, 35-36, waar Hij zegt: "Want Ik had honger en jullie hebben Me te eten gegeven, Ik had dorst en jullie hebben Me te drinken gegeven, Ik was vreemdeling en jullie hebben Me opgenomen. Ik was naakt en jullie hebben Me gekleed, Ik was ziek en jullie hebben naar Me omgezien, Ik zat in de gevangenis en jullie kwamen naar Me toe." Aan de zes hier genoemde goede werken, werd in latere eeuwen een zevende toegevoegd: de doden begraven.

De werken van barmhartigheid behelzen sindsdien:

- De hongerigen te eten geven
- Dorstigen te drinken geven
- De naakten kleden
- De doden begraven
- De vreemdeling opnemen
- De zieken bezoeken
- De gevangenen bezoeken

Ook nu vormen deze werken in leer en praktijk de leidraad waarlangs de parochiële diaconie zich ontwikkelt.

De bisschop wil de parochies stimuleren vorm te blijven geven aan de werken van barmhartigheid en hen daartoe concrete mogelijkheden aanreiken.

Parochies die op deze uitnodiging – die we mogen verstaan als een uitnodiging van de Heer zelf – ingaan, kunnen rekenen op ondersteuning.

PRAKTISCH...

Wil deze uitnodiging voor parochies ook praktisch te doen zijn en blijven, dan verdienen de volgende punten aandacht:

- Parochies hebben te maken met verminderde draagkracht, zowel wat betreft het aantal actieve vrijwilligers als wat betreft de financiële middelen, waarover de parochie kan beschikken. Het is daarom goed bij alle voornemens een reële inschatting te maken van de eigen mogelijkheden en het eigen bereik van de parochie.
- Parochies hoeven het niet alleen te doen. Parochies kunnen als partner participeren in een project samen met buurparochies binnen een pastorale eenheid, samen in dekenaal verband, samen met gemeenschappen van andere kerkgenootschappen of samen met maatschappelijke organisaties en bewegingen, die op een bepaald terrein actief zijn.
- Parochies hoeven niet alles te doen. Parochies kunnen ook (zeer) gedeeltelijk meedoen aan een project, door er bijvoorbeeld aandacht aan te schenken in kerkdienst en parochieblad, door er vrijwilligers voor te werven, door er een kerkdeurcollecte voor te laten houden.
- Parochies hoeven niet alles als parochie te doen: spontane initiatieven van een individuele parochiaan of een klein groepje kunnen binnen de parochie een bedding vinden zonder dat dit parochiebreed besproken en welbevonden is.
- Het is goed alle initiatieven op dit vlak hun weerklink te laten hebben in de zondagse eucharistieviering: laat ze meeklinken in de overweging, bid ervoor in de voorbede en laat de voortgang weten in de mededelingen.

MOGELIJKHEDEN ...

1. DE WERKEN VAN BARMHARTIGHEID

Om in de parochie een bezinningsproces op gang te brengen over de diaconie is een bezinning op de (werken van) barmhartigheid een goede leidraad. Het zou een parochieel jaarthema kunnen zijn.

*Hiervoor kan de parochie contact opnemen met de op instigatie van de Fraters van Tilburg opgerichte **Beweging van Barmhartigheid**.*

Secretariaat: Boxtelseweg 60, 5261 NE Vught, tel. 073-6577044,
www.barmhartigheid.nl

DE HONGERIGEN
TE ETEN GEVEN

DE HONGERIGEN TE ETEN GEVEN

Dit is letterlijk eeuwenlang de activiteit geweest van de kerkelijke caritas. Ook nu is in enkele tientallen parochies een **Parochiële Caritas Instelling** actief, die op een eigentijdse wijze invulling tracht te geven aan dit eerste werk van barmhartigheid. *Hiervoor kan de parochie contact opnemen met de PCI in de eigen parochie of in een buurparochie om samen de mogelijkheden te bezien de noden in de parochie mee te helpen lenigen.*

DORSTIGEN TE
DRINKEN GEVEN

DORSTIGEN TE DRINKEN GEVEN

Armoede betekent onrecht, betekent geen rechte verhoudingen. Dorstigen te drinken geven betekent zowel armoede concreet bestrijden als de dorst naar rechtvaardigheid lessen.

In beider zin heeft de armoedebestrijding een lange kerkelijke traditie. In deze heeft het **Katholiek Centrum voor Welzijnsbehartiging**

Oost-Brabant de afgelopen jaren ook een traditie opgebouwd met velerlei projecten op dit terrein.

Zo is het er het project 'De achterban in de voorhoede', een project, specifiek gericht op ondersteuning van diaconale groepen in parochies.

Ter ondersteuning van schoolgaande kinderen, die in armoede moeten leven is de Stichting Leergeld opgericht. Parochies kunnen hier aan meewerken.

De parochie kan contact opnemen met het KCW, Emmaplein 19-21, 5211VZ 's-Hertogenbosch, tel 073-6921345,

www.kcw-oostbrabant.nl of de Stichting Leergeld Nederland, Postbus 178, 5000 AD Tilburg, tel. 013-5451656, www.leergeld.nl

---

DE NAAKTEN
KLEDEN

DE NAAKTEN KLEDEN

Er zijn in onze samenleving mensen die geen geld hebben voldoende kleren voor zichzelf en de kinderen te kopen of geen beschutting voor zichzelf hebben, dakloos zijn.

Naast andere organisaties is het de **Vincentiusvereniging**, die - vanuit de spiritualiteit van Frédéric Ozanam - initiatieven neemt om mensen als deze concreet te ondersteunen.

In het bisdom van 's-Hertogenbosch zijn 22 Vincentiusverenigingen, waarvan enkele recent heropgericht zijn.

Een van de projecten van de Vincentiusverenigingen is het caravanproject, waardoor gezinnen onder de armoedegrens toch een weekje op vakantie kunnen in een caravan die beschikbaar wordt gesteld.

Hiervoor kan de parochie contact opnemen met de plaatselijke Vincentiusvereniging of een Vincentiusvereniging in de buurt.
Informatie: Vincentiusvereniging Nederland, Geestbrugweg 128, 2281 CS Rijswijk, tel.070-3800011, www.vincentiusvereniging.nl

---

DE DODEN
BEGRAVEN

DE DODEN BEGRAVEN

‘De doden begraven’ is veel breder op te vatten dan het simpele ten grave dragen van een overledene. Het omvat in bredere zin alle zorg rond het overlijden van een dierbare. Deze zorg heeft in de parochies van oudsher veel aandacht.

Tal van andere organisaties zijn op dit terrein ook actief. Voor de provincie Brabant is er een nieuwe steunstructuur voor vrijwilligers en beroepskrachten die mensen begeleiden bij verlies en rouw. Ook parochies kunnen daar terecht. *De parochie kan voor informatie hierover contact opnemen met het Katholiek Centrum voor Welzijnsbehartiging Oost-Brabant (adres zie boven)*

DE VREEMDELING OPNEMEN

DE VREEMDELING OPNEMEN

Vreemdelingen zijn kwetsbare mensen. Dat was in de tijd van het Oude Testament al zo. Daarom worden ze ook dan al in bescherming genomen: “U mag een vreemdeling niet slecht behandelen en hem het leven niet moeilijk maken, want u hebt zelf als vreemdeling in Egypte gewoond” (Ex 22, 20).

Ook nu is in een verhardend klimaat in onze eigen samenleving het omzien naar de vreemdelingen geen overbodige luxe.

Het netwerk ‘Religieuzen voor Vluchtelingen’ zorgt al jarenlang voor vreemdelingen, met name asielzoekers. Bij dit netwerk zijn organisaties aangesloten in Den Bosch, Eindhoven, Helmond, Nijmegen en Tilburg.

De met dit netwerk verbonden stichting ‘Vluchtelingen in de knel’ uit Eindhoven is zo bijvoorbeeld in 1999 gestart met een adoptieplan voor vluchtelingen, waar parochies op verschillende wijze aan mee kunnen doen.

Voor meer informatie hierover kan de parochie contact opnemen met het bisdom (zie beneden)

DE ZIEKEN
BEZOEKEN

DE ZIEKEN BEZOEKEN

Het bezoeken van zieken, thuis of in verpleeg- of ziekenhuis, is een ingeburgerde gewoonte, die in de lange traditie die het christendom kent, mede zijn basis vindt.

De meeste parochies kennen een werkgroep ziekenbezoek, al dan niet in samenwerking met de Nationale Vereniging **de Zonnebloem**. Vaak hebben zij een speciale antenne voor zieken die niet zoveel bezoek krijgen, omdat ze bijvoorbeeld weinig familie en/of bekenden hebben.

Voor meer informatie hierover kan de parochie contact opnemen met het bisdom (zie beneden)

DE GEVANGENEN
BEZOEKEN

DE GEVANGENEN BEZOEKEN

Het bezoeken van gevangenen is lang niet zo vanzelfsprekend als het ziekenbezoek. Toch staat het in Mt. 25, 39 in één zin bij elkaar. En zo is het ook bij elkaar gebleven in de formulering van de werken van barmhartigheid. Het justitiepastaat zorgt voor de pastorale ondersteuning van gevangenen. Vanuit deze kring is het initiatief genomen om ex-delinquenten te helpen hun weg in de maatschappij te vinden. Onder andere de stichting Exodus Nederland is hieruit voortgekomen. Zij zorgt voor opvang en nazorg van ex-delinquenten. Parochies kunnen dit werk ondersteunen.

Voor meer informatie kunnen parochies contact opnemen met Stichting Exodus den Bosch, J.Schöfflerlaan 1, 5212 RE Den Bosch, tel.073-6901142, landelijke website: www.stichtingexodus.nl.